

Усюди жевріють пожежі

Інші книжки Селесте Інґ українською

НЕСКАЗАНЕ

НАШІ ВТРАЧЕНІ СЕРЦЯ

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

CELESTE NG

LITTLE
FIRES
EVERYWHERE

A NOVEL

PENGUIN PRESS · NEW YORK · 2017

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

СЕЛЕСТЕ ІНГ

УСЮДИ ЖЕВРІЮТЬ ПОЖЕЖІ

РОМАН

2-ге видання, виправлене

*Переклала з англійської
Анастасія Дудченко*

«НАШ ФОРМАТ» · Київ · 2023

[Почитати опис, рецензію і купити можна на сайті nashformat.ua](https://nashformat.ua)

УДК 821.111(73)'06-31

I-59

Інг Селесте

I-59 Усюди жевріють пожежі : роман / пер. з англ. Анастасія Дудченко. — 2-ге вид., випр. — К. : Наш Формат, 2023. — 312 с.

ISBN 978-617-8120-62-7 (паперове видання)

ISBN 978-617-7552-86-3 (електронне видання)

Шейкер-гайтс мав би бути ідеальним містом для життя. Тут усе сплановано — від кольору будинків до повсякдення його мешканців. Але, хоч би як ми намагалися дотримуватися плану, в один момент щось змінює хід нашого життя. Пожежі спалахують то тут, то там і змінюють нас. Інколи вони руйнують, але подекуди — дають нове життя та підштовхують шукати вихід. У Шейкер-гайтсі ці зміни настають із переїздом сім'ї Воренів. Родини не такої, як усі.

Роман Селесте Інг — глибока психологічна оповідь про складне та сповнене надій материнство, бажання захистити своїх дітей від жорстокості чи інакшості довколишнього світу, наш вибір, а також про те, ким ми є і ким могли би стати.

УДК 821.111(73)'06-31

Перекладено за виданням: Celeste Ng. *Little Fires Everywhere: A Novel* (NY, Penguin Press, 2017, ISBN 9780735224292).

Літературні редакторки Галина Харук-Бачуро, Олена Сичевська. Коректорка Алла Кравченко. Технічна редакторка Ірина Щепіна. Верстальниця Вікторія Шелест. Художня редакторка Ольга Старостіна. Дизайнерка обкладинки Анастасія Старко. Випускова редакторка Галина Харук-Бачуро. Прискіпливі читачки Юлія Кушакова і Ганна Харлан.

Надруковано в Україні видавництвом «Наш Формат» на АТ «Харківська книжкова фабрика "Глобус"». Свідцтво ДК № 7032 від 27.12.2019 р., вул. Різдва, 11, м. Харків, біоц. www.globus-book.com
Замовлення № ЗК-006251. Підписано до друку 04.07.2023. Тираж 1300 пр. Термін придатності необмежений. ТОВ «НФ», пров. Алли Горської, 5, м. Київ, Україна, 01032, тел. (044) 222 53 49, pub@nashformat.ua. Свідцтво ДК № 4722 від 19.05.2014. Висновок Держ. сан-епідем. експертизи № 12.2.18-1/24128 від 19.10.2020.

Літературно-художнє видання

ISBN 978-617-8120-62-7 (паперове видання)

ISBN 978-617-7552-86-3 (електронне видання)

Усі права застережено. All rights reserved

© Celeste Ng, 2017

© Дудченко А., пер. з англ., 2018

© Старко А., обкл., 2023

© ТОВ «НФ», виключна ліцензія на видання, оригінал-макет, 2018

ТИМ, ХТО ЙДЕ ВЛАСНИМ ШЛЯХОМ,
ЛИШАЮЧИ ПО СОБІ ЖЕВРІННЯ ПОЖЕЖ

Неважливо, купуєте ви ділянку під будинок неподалік шкільного кварталу, великий шматок землі в «Шейкер кантрі естейтс» чи один із будинків, які ця компанія продає в різноманітних районах, — разом із землею ви отримуєте зручний доступ до гольфу, верхової їзди, тенісу, прогулянок на човні; а також неперевершені школи; і назавжди отримуєте захист від погіршення умов і непотрібних вам змін.

*Реклама компанії «Ван сверінжен»,
творців Шейкер-віледжу*

Однак насправді, що не кажи, люди з Шейкер-гайтса, по суті, нічим особливо не відрізняються від інших американців. У них може бути три-чотири машини, а не одна-дві, і два телевізори замість одного. А коли дівчина з Шейкер-гайтса виходить заміж, можуть влаштувати весілля на вісімсот гостей і привезти з Нью-Йорка оркестр Меєра Девіса, а не на сто гостей з місцевим музичним гуртом. Але це швидше незначні, не фундаментальні відмінності. «Ми — дружні люди і прекрасно проводимо час!» — сказала нещодавно жінка в заміському клубі Шейкер-гайтса, і вона мала рацію: жителі країни Утопія і справді живуть досить-таки щасливим життям.

*«Хороше життя в Шейкер-гайтсі»,
«Космополітен», березень 1963*

Того літа в Шейкер-гайтсі про це говорили всі: Ізабель, наймолодшій дитині Річардсонів, остаточно зірвало дах, і вона спалила будинок. Місто всю весну пліткувало лише про маленьку Мірабель Маккалоу — або, залежно від того, на чиему ви були боці, Мей Лін Чоу, — а тепер нарешті з'явилася нова сенсаційна тема для обговорення. Трохи пізніше полудня тієї травневої суботи, штовхаючи візочки з продуктами по «Гайненсу», покупці почули, як завили й полетіли в бік качинового ставка пожежні сирени. О 12:15 на Парклєнд-драйв уже стояли нерівним рядком чотири пожежні машини, а всі шість кімнат будинку Річардсонів полум'яніли. Над деревами підіймався дим, чорний і густий, як грозова хмара, і його було видно майже на кілометр. Пізніше люди говоритимуть, що все до того і йшло: Ізі була дещо хвора на голову, і з родиною Річардсонів узагалі щось було *не так*. А коли вони того ранку почули сирени, то вже *точно знали*, що сталося щось жахливе. Звісно ж, до того моменту Ізі вже й сліду не було, захищати її було нікому, і люди могли говорити — і говорили, — що на язик наверзеться. Але коли приїхали пожежні машини, і ще досить довго після того ніхто не розумів, що відбувається. Сусіди якнайближче скупчилися біля нашвидкуруч поставленої загорожі — патрульних поліцейських авто, що припаркували навхрест у кількох сотнях метрів від будинку, — і дивилися, як пожежники із похмурими обличчями людей, які вже зрозуміли всю невдячність справи, розгортають шланги. На іншому боці вулиці гуси на ставку підняли головами під воду і шукали водорості — усе це сум'яття їх абсолютно не тривожило.

Місіс Річардсон стояла на газоні, загорнувши комір свого блідо-голубого халата. Уже перевалило за полудень, але коли зави-

ли детектори диму, вона все ще спала. Вона пізно лягла, і свідомо спала так довго — сказала собі, що після такого складного дня за-служила на це. Минулого вечора вона все виглядала через вікно другого поверху, і нарешті побачила, як перед будинком зупиняється авто. Під'їзна дорога була довга й вигнута у формі великої підкови. Доріжка йшла від бордюру до вхідних дверей і назад — тож до вулиці було метрів зо тридцять, надто далеко, щоб вона могла добре все бачити, і крім того, навіть у травні темніло вже близько восьмої. Але вона впізнала маленький жовтувато-коричневий «фольксваген» своєї орендарки Мії; у нього світилися фари. Пасажи́рські двері відчинилися, і з них вилізла тоненька фігурка: Міїна донька-піддліток, Перлина. Усередині автомобі́ля, наче вітрину, освітлювала лампочка, але тоді салон був майже доверху заставлений коробками, і місіс Річардсон змогла ледь розгледіти тільки силует голови Мії із недбало зав'язаним у пучок волоссям. Перлина нахилилася над поштовою скринькою, і місіс Річардсон уявила, як скринька відчиняється із тихим скрипом, а потім зачинається. Потім Перл стрибнула назад у машину й зачинила двері. Місіс Річардсон із відчуттям полегшення пішла до скриньки й знайшла зв'язку ключів, і жодних записок. Вона запланувала собі сходити вранці на Вінслоу-роуд і перевірити будинок, який здавала їм, хоча й так уже знала, що вони поїхали.

Ось чому вона дозволила собі поспати довше, а тепер уже було о пів на першу дня, і вона стояла на газоні в халаті, взута в тенісні туфлі свого сина Тріпа, і дивилася, як згоряє вщент її будинок. Прокинувшись від різкого звуку детектора диму, вона почала бігати з кімнати в кімнату, шукаючи Тріпа, Лексі, Муді. До неї раптом дійшло, що Ізі вона не шукала — наче вже знала, що якраз вона в усьому цьому й винна. У всіх кімнатах було порожньо — лише стояв запах бензину і точно по центру кожного ліжка потріскувало вогнище, наче там стояли табором душевно-хворі дівчата-скаутки. Коли вона перевірила вітальню, кімнату відпочинку й кухню, диму вже стало багато, і вона нарешті вибігла надвір і почула сирени машин, які викликала їхня домашня система безпеки, — вони вже наближалися. Вона побачила, що

на під'їзній доріжці не стоять ні Тріпів «джип», ні «експлорер» Лексі, ні велосипед Муді, ні, звісно ж, «седан» її чоловіка — по суботах уранці він зазвичай їздив в офіс і розбирався з усім, що випустив з уваги за тиждень. Мабуть, затримався там. Вона пригадала, що Лексі, слава Богу, лишилася ночувати в Серени Вон. Лише замислилася, куди поділася Ізі. А ще, де її сини і як тепер знайти їх і розповісти, що сталося.

Коли вогонь загасили, виявилося, що будинок згорів не зовсім ущент — не так, як боялася місіс Річардсон. Вікна повилітали начисто, але цегляна оболонка будинку лишилася на місці, мокра, чорна; від неї йшла пара. Дах переважно теж вистояв, темна шиферна черепиця блищала від води, наче риб'яча луска. Річардсонів ще кілька днів не пустять усередину, поки інженери з пожежної частини не перевірять усі балки, що лишилися, але навіть з газону — жовта стрічка з написом «ОБЕРЕЖНО» не дозволяла підійти ближче — було видно, що всередині мало що можна врятувати.

— Господи Боже, — сказала Лексі.

Вона сиділа на даху машини, яка тепер стояла на іншому боці вулиці, припаркована на траві біля качинового ставка. Вони із Сереною все ще спали, притулившись спинами на Серениному ліжку розміру кінг-сайз, коли лікар Вон потрусив її за плече, шепочучи: «Лексі. Лексі, сонечко. Прокидайся. Твоя мама дзвонила». Вони говорили аж до початку третьої ночі, як робили це і всю весну, — говорили про маленьку Мірабель Маккалоу і сперечалися, чи правильно вчинив суддя, чи повинні були отримати опікунство її нові батьки, чи треба було повернути її матері. «Та на бога, Мірабель Маккалоу — навіть не справжнє її ім'я», — сказала врешті-решт Серена, і між ними запала важка похмура мовчанка, аж поки обидві не поснули.

Тепер Лексі дивилася, як валить дим із вікна її спальні — того, що виходить на газон, — і думала про все, чого тепер немає. Усі футболки з шухлядки, усі джинси із шафи. Усі записки, що Серена писала їй із шостого класу, зім'яті в паперові кульки, які вона тримала в коробці з-під взуття під ліжком; саме ліжко, з усіма

простирадлами й такою чистою ковдрою, що вона аж хрускотіла. Бутоньєрку з трояндою — подарунок від її хлопця Браяна на бал випусників, — яка висіла на туалетному столику й сушилася там, а пелюстки з рубінових уже стали кольору засохлої крові. Тепер усе це перетворилося на самий попіл. Лексі, вдягнута в змінний одяг, який брала до Серени, раптом зрозуміла, що в неї ситуація куди краща, ніж у решти родини: у неї на задньому сидінні лежала спортивна сумка із джинсами і зубною щіткою. І піжамою. Вона глянула на братів, на маму, яка стояла на газоні як була, в халаті, і подумала: «У них буквально нічого немає, окрім того, що зараз на них». Слово «буквально» було в Лексі улюбленим, і вона його використовувала навіть тоді, коли ситуація була яка завгодно, тільки не буквальна. Однак у цьому випадку воно більш-менш підходило.

Тріп, який сидів поруч із нею, несвідомо поправив рукою волосся. Сонце вже піднялося високо, і від поту його кучері завилися догори. Він грав у баскетбол у громадському центрі, коли почув пожежні сирени, але не звернув на них уваги. (Того ранку він був особливо сильно заглиблений у свої думки, але, якщо чесно, то в іншому разі теж, найімовірніше, не звернув би уваги на сирени).

Потім, о першій, коли всі зголодніли й вирішили закінчувати гру, він поїхав додому. Що цікаво, Тріп не помітив величезну хмару диму попереду, хоча вікна в авто були опущені. Він почав розуміти, що щось не так, коли побачив, як поліцейська машина заблокувала вулицю. Після десяти хвилин роз'яснень йому нарешті дозволили припаркувати «джип» через дорогу від будинку, де вже чекали Лексі й Муді. Вони втрьох сиділи на даху авто в тому порядку, у якому завжди розташовувалися на родинних фотографіях — вони раніше висіли на сходах, а тепер перетворилися на попіл. Лексі, Тріп, Муді: старша, середній, молодший. Вони відчували, що поруч із ними діра на місці Ізі — дев'ятикласниці, білої ворони, непередбачливого дівчиська, — але вони все одно як один були певні, що ця діра скоро заповниться.

— Що вона собі думала? — пробурчав Муді.

А Лексі сказала:

— Навіть вона вже розуміє, що цього разу зайшла надто далеко, ось чому і втекла. Коли вона повернеться, мама її вб'є.

— Де ми будемо жити? — спитав Тріп.

Ненадовго запала тиша — усі міркували над ситуацією.

— Знімемо номер у готелі, щось таке, — нарешті сказала Лексі. — Здається, родина Джоша Тремела так зробила.

Цю історію знали всі: кілька років тому другокурсник Джош Тремел заснув, не погасивши свічку, і спалив будинок батьків. В університеті дуже довго пліткували, що це була не свічка, а косяк, але будинок був повністю знищений — перевірити було неможливо, а Джош міцно тримався за свою версію про свічку. Його досі вважали *«отим гальмом, що спалив будинок»*, хоча все це трапилося сто років тому, і Джош нещодавно закінчив університет Огайо з відзнакою. Тепер, звісно ж, пожежа Джоша Тремела вже не буде найвідомішою в Шейкер-гайтсі.

— Один номер у готелі? Для нас усіх?

— Не важливо. Знімемо два. Чи будемо жити в посольських апартаментах. Не знаю. — Лексі постукала пальцями по коліну. Їй хотілося закурити, але після того, що тут сталося — і просто на очах у мами й десяти пожежників, — вона не насмільовалася. — Мама й тато розберуться. А страхувальники заплатять. — І хоча вона лише приблизно уявляла, як працює страхувальна компанія, звучало правдоподібно. У будь-якому разі, це була проблема дорослих, а не їхня.

З будинку виходили останні пожежники й знімали маски. Диму вже майже не було, але кругом стояла задушлива вологість — таким буває повітря у ванній, якщо довго приймати гарячий душ. Дах авто нагрівався, і Тріп простягнув ноги вниз по лобовому склу й почав штрикати склоочисники великим пальцем у в'єтнамках. Потім засміявся.

— Що смішного? — спитала Лексі.

— Просто уявив, як Ізі бігає туди-сюди й підпалює сірники. — Він хрюкнув. — Пришиблена.

Муді постукав пальцями по багажнику на даху.

— Чому всі такі певні, що це вона?

— Та перестань. — Тріп зістрибнув з машини. — Це ж Ізі. Ми всі тут. Мама тут. Тато їде. Кого не вистачає?

— Ну немає Ізі тут. Вона хіба єдина, хто може нести за це відповідальність?

— *Відповідальність?* — встряла Лексі. — Ізі?

— Тато був на роботі, — сказав Тріп. — Лексі — у Серени. Я був у «Сасексі», грав у м'яча. А ти?

Муді запнувся.

— Я їздив у бібліотеку.

— Ну от, бачиш? — Для Тріпа відповідь була очевидна. — Тут були тільки Ізі і мама. А мама спала.

— Може, проводку замкнуло. Чи хтось не вимкнув плити.

— Пожежники сказали, що там усюди горіли маленькі вогнища, — сказала Лексі. — Багато осередків. Можливе використання пришвидшувача горіння. Не нещасний випадок.

— Ми всі знаємо, що в неї завжди були не всі вдома. — Тріп прихилився до дверей авто.

— Ти її завжди дражнив, — сказав Муді. — Може, тому вона й удавала, ніби в неї *не всі вдома*.

Пожежні машини на іншому боці вулиці почали згортати шланги. Троє дітей Річардсонів спостерігали, як пожежники складають сокири і знімають просочені димом жовті костюми.

— Хтось має туди піти й побути з мамою, — сказала Лексі, але ніхто не ворухнувся.

Через хвилину Тріп сказав:

— Коли мама й тато знайдуть Із, вони її до кінця життя запросять у психушку.

Ніхто не думав про Мію та Перлину, які нещодавно виїхали з будинку на Вінслоу-роуд. Місіс Річардсон дивилася, як керівник пожежної команди педантично все записує у планшет-блокнот, і повністю забула про колишніх орендарів. Вона досі не сказала про них ні чоловікові, ні дітям. Муді тільки вранці довідався, що вони поїхали, і ще не знав, як йому з цим бути. Далеко на Паркленд-драйв з'явилася й почала наблизитися маленька синя крапка БМВ їхнього батька.

— Чому ти такий певний, що вони її знайдуть? — спитав Муді.

У червні минулого року, коли Мія та Перлина заїхали в маленький будинок на Вінслоу-роуд, ні місіс Річардсон (фактично власниця будинку), ні містер Річардсон (який віддав їм ключі) не приділили їм багато уваги. Вони знали, що містера Ворена не існує і що Мії тридцять шість років, якщо вірити водійському посвідченню штату Мічиган, яке вона їм показала. Вони помітили, що в неї немає обручки на лівій руці, хоча каблучок вона носила багато: акцентний аметист на вказівному пальці, перстень, зроблений зі срібної ложки, — на мізинці, і каблучка на великому пальці, яка для місіс Річардсон була підозріло схожою на каблучку настрою. Але вона здавалася досить милою, а разом з нею — і її донька Перлина, тиха п'ятнадцятирічна дівчина з довгою темною косою. Мія заплатила оренду за перший і останній місяці, а також депозит, двадцятидоларовими банкнотами, і жовто-коричневий «фольксваген реббіт» — він тоді вже був пом'ятий — рушив по Парклэнд-драйв у бік південного кінця Шейкера, де будинки стояли ближче один до одного, а двори були менші.

Уздовж Вінслоу-роуд стояли самі дуплекси, але з вулиці цього взагалі не було помітно. Видно було лише одні входні двері, один ліхтар над дверима, одну поштову скриньку і один номер будинку. Хіба що можна було помітити два лічильники електроенергії, але вони — за постановою муніципалітету — були розташовані на задній частині будинку, і там само був гараж. І тільки якщо зайти у двір, можна було побачити двоє входних дверей — одні у квартиру нагорі, інші в нижню — і спільний підвал. На Вінслоу-роуд у кожному будинку жили дві родини, але з вулиці здавалося, що одна. Це зробили навмисно. Так на мешканцях не ставилося тавро дуплекса — що вони орендують житло, а не мають власного, — а планувальники міста могли зберегти імідж вулиці, адже

всі знають, що в районах, де багато орендованого житла, будинки купують рідше.

У цьому був весь Шейкер-гайтс. Тут були правила, багато правил, які регламентували, що можна і чого не можна робити, — Мія і Перлина почали розуміти це, коли заселилися в новий дім. Вони призвичаїлися писати нову адресу: 18434, Вінслоу-роуд *нагорі*, і це слово давало гарантію, що пошта зрештою опиниться в їхній квартирі, а не в містера Янга, що жив унизу. Дізналися, що маленька смужка трави між тротуаром і дорогою називалася «зеленою смугою» — і на ній росла не тільки трава, а й молодий гостролистий клен, по одному біля кожного будинку — і що по п'ятницях уранці баки зі сміттям потрібно не витягати туди, а лишати біля задньої стіни будинку, щоби вони не стояли біля бордюру, адже на це неприємно дивитися. Великі скутери, якими керували чоловіки в оранжевих комбінезонах, заїжджали на кожну під'їзну доріжку й забирали заховане на задньому дворі сміття, а потім везли його до великої вантажівки, що сумно маячила на вулиці. Мія на багато місяців запам'ятала, як злякалася у свою першу п'ятницю на Вінслоу-роуд, коли гольф-мобіль кольору вогню (схожий на той, що бувають на перегонах) із ревом промчав повз кухонне вікно. Урешті-решт вони звикли до цього. Як і до того, що гараж стоїть окремо від будинку — гарно схований на задньому дворі, знову-таки, щоб зберегти зовнішній вигляд вулиці, — і призвичаїлися носити із собою парасольку, щоб у дощові дні можна було добігти від машини до будинку. Пізніше, коли містер Янг у липні поїхав на два тижні в Гонконг провідати маму, вони дізналися, що роблять із нестриженим газоном. Приходить ввічливий, але жорсткий лист від муніципалітету з повідомленням, що висота трави становить більше ніж п'ятнадцять сантиметрів, і якщо ситуацію не буде виправлено, муніципалітет постриже траву — і випише їм за це рахунок на сто доларів — через три дні. Правил було багато.

Було багато й інших правил, про які Мія та Перлина ще довго не знатимуть. Наприклад, правила, які визначали, у які кольори можна фарбувати будинок. Допоміжна схема від міської влади категоризувала кожен будинок як стиль Тюдорів, англійський

стиль або французький стиль і прописувала відповідні кольори для архітекторів і власників. Будинки в англійському стилі можна було фарбувати тільки в аспідно-голубий, болотний або конкретний відтінок пісочного, щоб на кожній вулиці зберігалася естетична гармонія; на будинках у стилі Тюдорів мав бути конкретний відтінок кремового в тиньку й конкретний відтінок темно-коричневого для балок. У Шейкер-гайтсі план існував для всього. Коли місто засновувалось у 1912 році — одне з перших міст у країні, збудованих за планом, — школи розташовували так, щоб діти могли дістатися туди, не переходячи великих вулиць. Бокові вулички вливалися у великі бульвари, на яких було продумано розміщено зупинки транспорту в бік центру Клівленда. Навіть слоган міста був — *буквальний*, як сказала би Лексі: «Більшість міст просто з'являються, але найкращі — плануються». Усе це базувалося на переконанні, що все можливо — і потрібно — спланувати і що саме так можна позбутися некрасивого, неприємного чи просто катастрофічного.

Але в ті перші кілька тижнів вони з'ясували й інші, приємніші речі. Між прибиранням, перефарбовуванням і розбиранням речей вони дізналися назви сусідніх вулиць: Вінчел, Латімор, Линфілд. Вони з'ясували, як дійти до найближчого продуктового магазину, «Гайненсу», — Мія сказала, що до людей там ставляться, як до аристократів. Ви не везете візок на паркмайданчик — спеціальний хлопчик у папліновій сорочці вішає на нього номерок і дає вам відповідний біло-червоний бейдж. Ви чіпляєте його на вікно авто й під'їжджаєте до входу в магазин, де інший хлопчик підвозить ваші продукти, акуратно ставить у багажник і відмовляється від чайових.

Вони дізналися, де найдешевша заправка — ріг вулиць Ломонд і Лі, там завжди на цент дешевше, ніж усюди; де розташовані аптеки і в яких із них дають подвійні купони. Вони з'ясували, що в сусідніх містах — Клівленд-гайтс, Воренсвіль, Бічвуд — мешканці виставляли непотрібні речі на вулицю, як усі звичайні люди, і дізналися, у які дні на яких вулицях це відбувається. Вони дізналися, де купити молоток, викрутку, літр нової фарби й пензлик: усе це можна було знайти в магазині «Госптовари Шейкера», але

тільки між 18:00 і 21:30, коли хазяїн відправляв своїх працівників вечеряти додому.

А для Перлини було ще одне відкриття — хазяї їхнього будинку і діти Річардсонів.

Муді першим із Річардсонів наважився прийти в маленький будиночок на Вінслоу. Він почув, як мама описувала нових орендарів батьку. «Вона щось типу художниці, — сказала місіс Річардсон, і коли містер Річардсон спитав, якого саме жанру, вона жартома відповідала: — бідняцького».

— Усе гаразд, — запевнила вона чоловіка. — Вона дала мені завдаток.

— Це не означає, що вона платитиме оренду, — сказав містер Річардсон, але вони обоє знали, що важлива насправді була не орендна платня — усього триста доларів на місяць за верхній поверх — і вона їм явно була потрібна не для того, щоб виживати. Містер Річардсон працював адвокатом захисту, а місіс Річардсон — у місцевій газеті «Сан пресс». Будинок на Вінслоу дістався їм за просто так — батьки місіс Річардсон купили його як інвестицію в нерухомість, коли вона була підліткою. З надходжень за оренду вона оплатила навчання в Денісоні, потім це стало її щомісячною «допомогою» — як це називала її мама — на початку кореспондентської кар'єри. Відтак, коли вона вийшла заміж за Білла Річардсона і стала місіс Річардсон, він допоміг їм потягнути виплати за власний прекрасний дім у Шейкері, той будинок на Парклэнд-авеню, який пізніше горітиме, а вона на це дивитиметься. Коли п'ять років тому батьки місіс Річардсон померли з різницею в кілька місяців, вона успадкувала нерухомість на Вінслоу. Її батьки певний час до смерті жили в будинку для літніх людей, а те помешкання, у якому вона виросла, уже було продано. Але вони лишили дім на Вінслоу — грошима, які надходили з його оренди, батьки платили за перебування в закладі. А тепер і місіс Річардсон не продавала його, лишивши як сентиментальний спогад.

Ні, значення тут мали не гроші. Орендна платня — усього п'ятсот доларів за два поверхи — тепер щомісяця йшла у фонд відпустки Річардсонів. Минулого року вони сплатили нею по-

дорож на Мартас-Віньярд, де Лексі відточила вміння плавати на спині, Тріп зачарував усіх місцевих дівчат, Муді згорів аж до скоринки, а Ізі під величезним тиском нарешті погодилася вийти на пляж — повністю вдягнена, у «мартенсах» і з дуже сердитим виглядом. Але насправді в них і без цього вистачало грошей на відпустку. І оскільки *необхідності* віддавати в оренду будинок не було, для місіс Річардсон було важливо, кому його здавати. Вона хотіла знати, що робить щось хороше. Батьки привчили її робити хороше: вони щороку робили внески в якусь громадську організацію і ЮНІСЕФ, і завжди ходили на місцеві заходи зі збору коштів — одного разу навіть виграли метрове опудало ведмедя на тихому аукціоні в Ротарі-клубі. Місіс Річардсон розглядала будинок як певну форму благодійності. Вона брала мало грошей за оренду — нерухомість у Клівленді коштувала дешево, але квартири в хороших містах на зразок Шейкера могли бути досить дорогими — і здавала житло тільки тим, хто заслужив, на її думку, жити тут, але кому чомусь не пощастило в житті. Їй було приємно відчувати, що вона щось змінює у світі.

Містер Янг став першим орендарем, якого вона прийняла після того, як успадкувала будинок. Він переїхав у Сполучені Штати із Гонконгу, нікого не знав, і англійською говорив дуже погано і з сильним акцентом. Із плином років його акцент не надто послабшав, і коли вони розмовляли, місіс Річардсон інколи тільки те й могла робити, що усміхатися й кивати. Але містер Янг був хорошою людиною, вона відчувала це. Він багато працював — був водієм шкільного автобуса академії Лорель, приватної школи для дівчаток неподалік, і підробляв різноробом. З таким невеликим доходом він би ніколи не зміг собі дозволити жити в такому хорошому районі. Він опинився б у тісній сірій однушці десь за Бакейє-роуд або, найімовірніше, у тому брудному трикутнику на сході Клівленда, який вважався китайським кварталом. Там оренда була підозріло дешева, будинки через один кинуті і мінімум раз на ніч вили сирени. До того ж містер Янг тримав будинок у бездоганному стані — ремонтував крани, коли вони текли, підмазував тиньк на фасадній стіні й удобрював землю на маленькому задньому дворі, створивши там пишний садок. Щоліта він

носив їй, наче десятину, китайські дині — вона їх там посадила, а він вирощував. І хоча місіс Річардсон гадки не мала, що з ними робити — вони були нефритово-зеленого кольору, зморщені, і якісь неймовірно пухнасті, — вона все одно цінувала його увагу. Містер Янг був саме таким орендарем, якого хотіла мати місіс Річардсон: хорошою людиною, якій вона могла зробити добро і яка буде цінувати її доброту.

Із квартирою нагорі все було не так успішно. Там десь раз на рік змінювався орендар: віолончеліст, якого взяли викладати в Інститут музики; розлучена жінка під сорок; молода подружня пара, яка буквально щойно розписалася в мерії. Кожен із них за-слуговував на «допомогу» — тепер і вона це так називала. Але ніхто з них не лишився надовго. Віолончеліст, якому не дали головну віолончель в оркестрі Клівленда, розчарований поїхав з міста. Розлучена жінка після бурхливого чотиримісячного роману знову вийшла заміж і з новим чоловіком переїхала в новісінький будиночок у Лейквуді. А молода пара — які здавалися такими щиросердими, такими вірними одне одному і так глибоко закоханими — розсварилося з кінцями і менше ніж за півтора року розійшлася, лишивши по собі тільки розірваний договір оренди, кілька розбитих ваз і три потрісканих сліди на стінах на рівні голови людини, де ці вази і розбилися.

Це був урок, вирішила місіс Річардсон. Цього разу вона буде обережніша. Тому попросила містера Янга підмазати тиньк і тепер уже не поспішала — шукала нового, правильного орендаря. Квартира за адресою «18434, Вінслоу-роуд *нагорі*» стояла порожньою півроку, аж поки не з'явилися Мія Ворен із донькою. Ввічлива самотня мати з артистичними манерами, що сама ростила таку чемну, відверто симпатичну і, можливо, дуже розумну дочку.

— Я чула, що поблизу Клівленда найкращі школи саме в Шейкері, — сказала Мія, коли місіс Річардсон спитала, чому вони приїхали саме в Шейкер. — Перлина вже має знання на рівні коледжу, але я не можу дозволити приватну школу.

Вона кинула погляд на Перлину, яка тихо стояла посеред порожньої вітальні у квартирі, склавши руки перед собою і сором'язливо усміхаючись. Щось таке було в тому погляді між

мамою і донькою, від чого серце місіс Річардсон розтануло. Вона підтвердила, що так, школи в Шейкер-гайтсі прекрасні: Перлина може записатися в групи підвищеного рівня з кожного предмета; є наукові лабораторії, планетарій, п'ять мов на вибір.

— У них дивовижна театральна програма, якщо їй цікаво, — додала вона. — Минулого року моя дочка Лексі була Хеленою у «Сні літньої ночі».

Вона процитувала гасло шкіл Шейкера: «Спільноту знають по тому, які в неї школи». Податки на нерухомість у Шейкері були вищі, ніж в інших районах, але воно однозначно було того варте.

— Але ж ви орендуєте житло, тож у вас будуть одні плюси, жодних тягарів, — додала вона, сміючись.

Вона дала Мії заповнити анкету, але рішення вже й так прийняла. Коли вона уявляла, як ця жінка із дочкою облаштовуються у квартирі, як Перлина вчить уроки за кухонним столом, як Мія, можливо, працює на ганку на задньому дворі над картиною або скульптурою — жінка ще не розповідала, якою конкретно формою мистецтва займається, — місіс Річардсон одразу відчувала величезне задоволення.

Коли Муді слухав, як мама описує нових орендарів, його скоріше зацікавила не мисткиня, а «дуже розумна» дівчинка його віку. Через кілька днів після переїзду Мії і Перл цікавість перемогла. Як і завжди, він узяв свій велосипед — старий, багато разів лагоджений «швін», що колись дуже давно належав його батькові, який тоді жив у штаті Індіана. У Шейкер-гайтсі ніхто не їздив велосипедом, і автобусом теж: ти або сам їхав за кермом, або тебе везли машиною. Це було місто, збудоване для машин і людей із машинами. А Муді їздив на велосипеді. Шістнадцять йому мало виповнитися тільки навесні, і він ніколи не просив ні Лексі, ні Тріпа підвезти його, якщо міг дістатися куди треба сам.

Він відштовхнувся й рушив вигинами Паркленд-драйв, повз качиний ставок, де він у житті не бачив жодної качки, тільки зграї великих нахабних канадських гусей, і повз бульвар ван Аке-на і дороги для громадського транспорту на Вінслоу-роуд. Він нечасто там бував — у дітей не особливо багато було справ у будинку під оренду, — але знав, як туди добратися. Коли був менший,

він кілька разів стирчав у машині на під'їзній доріжці, дивився на персикове дерево і клацав радіостанції, поки мама забігала туди щось занести чи перевірити. Це бувало нечасто. Будинок в основному жив своїм життям, якщо не враховувати періоди, коли мама шукала нових орендарів. Тепер, коли колеса велосипеда стрибали по плитах із піщанику, якими був вимощений тротуар, він зрозумів, що ніколи не був усередині. Він не був певен, що взагалі хтось із дітей там бував.

Перед будинком Перлина акуратно розкладала на газоні частини дерев'яного ліжка. Муді, який планував зупинитися на іншій боці вулиці, побачив худеньку дівчину у довгій м'ятій спідниці й вільного крою футболці з написом, який він не міг до пуття прочитати. У неї було довге хвилясте волосся, заплетене в товсту косу за спиною і здавалося, ніби воно пручається й зараз вирветься на волю. Дівчинка поклала узголів'я на траву поруч із клумбою, розташованою впритул до стіни будинку, розмістила бічні частини ліжка і до них акуратними рядами повикладала планки, схожі на ребра. Виглядало, наче ліжко глибоко вдихнуло, а потім граційно вляглося на траві. Муді частково заховався за деревом і спостерігав, як вона підійшла до «реббіта», що стояв на під'їзній доріжці із широко відчиненими дверима, і дістала із заднього сидіння узніжжя. Він задумався, який тетріс їм треба було скласти, щоб запхати всі частини ліжка в таке крихітне авто. Вона босоніж пройшлася по газону й поклала узніжжя на місце. А потім — тут він геть зачудувався — вона ступила в порожнє місце між боковинами, де потім лежатиме матрац, і вляглася на спину.